

Komentár k zákonnej úprave vysielania v čase volieb do NR SR

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky, podľa § 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 25 ods. 2 zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej Rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 333/2004 Z. z.“), rozhodnutím č. 547/2011 zo dňa 19. októbra 2011, vyhlásil voľby do Národnej Rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) a určil deň konania volieb na **sobotu 10. marca 2012**.

V zmysle ust. § 25 ods. 3 zákona č. 333/2004 Z. z. sa voľby budú konať v určený deň, t.j. **10. 3. 2012 v čase od 7.00 do 22.00 hodiny**. Ak to miestne potreby vyžadujú, môže starosta určiť začiatok hlasovania na skoršiu hodinu, najviac však o dve hodiny.

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu poskytuje nasledovný výklad právneho rámca pre oblasť vysielania vo vzťahu k programovým zložkám, ktoré by mohli ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech alebo v neprospech kandidujúcej politickej strany, resp. koalície alebo nezávislého kandidáta v období od **18. 2. 2012 do 10. 3. 2012**.

* * *

Do pôsobnosti Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) v oblasti výkonu štátnej správy podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) patrí „*dohliadať na dodržiavanie povinností podľa tohto zákona (zákon č. 308/2000 Z. z.) a podľa osobitných predpisov*“.

Podľa ust. § 32 ods. 9 zákona č. 308/2000 Z. z.: „*Vysielanie politickej reklamy a reklamy propagujúcej náboženstvo alebo ateizmus sa zakazuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak.*“

Podľa ust. § 32 ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z.: „*Politická reklama na účely tohto zákona je verejné oznámenie určené na*

a) podporu politickej strany, politického hnutia, člena strany alebo člena hnutia alebo kandidáta, prípadne v ich prospech pri volebnej kampani alebo pri referendovej kampani,

b) popularizáciu názvu, značky alebo hesiel politickej strany, politického hnutia alebo kandidáta.“

Podľa ust. § 32 ods. 11 zákona č. 308/2000 Z. z.: „*Ustanovenie odseku 9 sa nevzťahuje na vysielanie prostredníctvom internetu.*“

V zmysle § 16 ods. 2 písm. c) zákona č. 308/2000 Z. z. sú vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie povinní zabezpečiť, aby „*programy a ostatné zložky programovej služby a audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie vysielané a poskytované v rámci volebnej kampane boli v súlade s osobitnými predpismi*“.

* * *

Podľa § 32 ods. 9 zákona č. 308/2000 Z. z. je vysielanie politickej reklamy zakázané, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Osobitným zákonom je v tomto prípade **zákon č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej Rady Slovenskej republiky**.

Podľa ust. § 24 ods. 8 zákona č. 333/2004 Z. z. sa vysielanie politickej reklamy začína **21 dní predom dňom volieb**. Zákon č. 333/2004 Z. z. však nestanovuje koniec vysielania politickej reklamy. Vzhľadom na to, že predmetom zákona č. 333/2004 Z. z. je právna úprava priebehu konania volieb do NR SR, ako aj regulácia správania určitých subjektov pred ich konaním, je odôvodnený záver, že

vysielanie politickej reklamy sa končí dňom konania volieb. Pre voľby do NR SR sa teda **neustanovuje tzv. volebné moratórium**.

Z uvedeného vyplýva, že časom vysielania politickej reklamy pre voľby do NR SR, ktoré sa budú konať dňa 10. 3. 2012, je obdobie od **18. 2. 2012 do 10. 3. 2012 vrátane**.

Podľa ust. § 24 ods. 1 tretia veta a § 24 ods. 3 druhá veta zákona č. 333/2004 Z. z. majú **zodpovednosť za obsah politickej reklamy** vysielanej tak vo vysielaní vysielateľa na základe zákona, ako aj vysielateľa s licenciou, **kandidujúce politické strany alebo koalície**.

Vysielatelia s licenciou, ako aj vysielateľ na základe zákona, sú povinní **zreteľne označiť a oddeliť** vysielanie politickej reklamy pred voľbami do NR SR od ostatných relácií **odvysielaním oznamu, že ide o platené vysielanie**. Požiadavka zreteľného oddelenia bude naplnená v prípade, že vysielanie politickej reklamy bude od ostatného vysielania oddelené oznamom **na jeho začiatku, ako aj na konci**.

Podľa § 24 ods. 7 zákona č. 333/2004 Z. z. sú tak vysielateľ na základe zákona, ako aj vysielatelia s licenciou, povinní zabezpečiť pre všetky kandidujúce politické strany alebo koalície **rovnaké podmienky nákupu vysielacieho času a rovnaké cenové a platobné podmienky**. Uvedené nemožno vykladať v zmysle, že tieto podmienky majú byť u všetkých vysielateľov rovnaké. **Každý z vysielateľov určí tieto podmienky samostatne, pričom takto určené podmienky musí garantovať pre všetky kandidujúce politické strany alebo koalície**.

Vyššie uvádzané ust. § 24 ods. 7 zákona č. 333/2004 Z. z. zároveň priznáva tak vysielateľovi na základe zákona, ako aj vysielateľom s licenciou, **úhradu nákladov na politickú reklamu**, ktorú uhrádzajú kandidujúce politické strany alebo koalície (**platená politická reklama**).

Podľa ust. § 24 ods. 14 je **v deň volieb až do skončenia hlasovania zakázané zverejňovať výsledky volebných prieskumov**.

Okrem dňa konania volieb môžu teda vysielatelia zverejňovať výsledky volebných prieskumov. Musia však dbať na to, aby volebné prieskumy boli reprodukované nezaujato, pričom musia byť zverejnené všetky dostupné informácie o prieskume (t.j. parametre prieskumu, ako sú identifikácia organizácie, ktorá prieskum vykonala, zadávateľ prieskumu, veľkosť reprezentatívnej vzorky obyvateľstva atď.) a taktiež musia byť zverejnené **výsledky preferencií všetkých politických subjektov kandidujúcich vo voľbách do NR SR, ktoré boli v prieskume zaznamenané**. Prezentovanie predvolebných preferencií len vybraných politických subjektov by zrejme nebolo v súlade s právom verejnosti na všestranné a objektívne informácie, ani v súlade s povinnosťou vysielateľa *"zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby"* (§ 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z.).

V prípade, že je politická reklama vysielaná v inom, ako štátnom jazyku, musí byť odvysielaná v súlade s § 5 zákona č. 270/1995 o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Vysielateľ na základe zákona

Na základe ust. § 24 ods. 1 zákona č. 333/2004 Z. z. je Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona **povinný** vyhradiť vysielací čas na politickú reklamu pred voľbami do NR SR.

Čo sa týka časového rozsahu vysielacieho času vyhradeného na politickú reklamu, zákon ukladá každému z vysielateľov na základe zákona vyčleniť na politickú reklamu vysielací čas v rozsahu **najviac po 30 minút vysielacieho času pre kandidujúcu politickú stranu alebo koalíciu, spolu však najviac desať hodín vysielacieho času na vysielanie politickej reklamy**.

Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona tak nemôže odmietnuť vyhradiť čas na odvysielanie politickej reklamy kandidujúceho subjektu, pokiaľ tento čas neprekračuje 30 minút. Pokiaľ by však čas na vysielanie politickej reklamy podľa uplatnených nárokov kandidujúcich subjektov mal prekročiť spolu 10 hodín, je Rozhlas a televízia Slovenska povinný vyhradiť časy na vysielanie politickej reklamy medzi jednotlivé kandidujúce subjekty pomerne, podľa uplatnených nárokov. Ak kandidujúci subjekt prejaví záujem iba o časť času, na ktorý má podľa zákona právo, zvyšný čas môže vysielateľ prerozdeliť medzi kandidujúce subjekty, ktoré oň prejavili záujem, pričom 30 minútový zákonný limit musí ostať zachovaný.

Nárok na vysielací čas musia kandidujúce politické strany alebo koalície **uplatniť najneskôr päť dní pred začiatkom vysielania politickej reklamy, inak zaniká.**

Z uvedeného vyplýva, že na vyhradenie času na vysielanie politickej reklamy má konkrétna kandidujúca strana, resp. koalícia **právo**, pričom toto právo si musí kandidujúca strana, resp. koalícia uplatniť najneskôr päť dní pred začiatkom vysielania politickej reklamy, (tzn. najneskôr **13. 2. 2012**)

Podľa ust. § 24 ods. 2 cit. zákona vysielateľ na základe zákona **vyhradí okrem času podľa odseku 1 desať hodín vysielacieho času na diskusné relácie.**

Vysielatelia s licenciou

Vysielateľovi s licenciou, na rozdiel od vysielateľa na základe zákona, zákon **neukladá** povinnosť vyhradiť vysielací čas na politickú reklamu pre voľbami do NR SR.

Vysielateľ s licenciou teda **môže** na politickú reklamu pred voľbami do NR SR vyhradiť vysielací čas, pričom zákon obmedzuje len rozsah vyčleneného vysielacieho času, ktorý je stanovený v rovnakom rozsahu ako u vysielateľa na základe zákona. V zmysle uvedeného vysielateľ s licenciou môže na politickú reklamu vyhradiť vysielací čas v rozsahu **najviac po 30 minút vysielacieho času pre kandidujúcu politickú stranu alebo koalíciu, spolu však najviac desať hodín vysielacieho času** pre všetky kandidujúce politické strany alebo koalície.

V zmysle vyššie uvedeného vysielateľ s licenciou nemusí vyhradiť čas na odvysielanie politickej reklamy vôbec a na vyhradenie času na odvysielanie politickej reklamy neexistuje pre kandidujúce subjekty zákonné **právo**. Ak sa však vysielateľ s licenciou rozhodne vyhradiť čas na odvysielanie politickej reklamy, musí dbať na to, aby zabezpečil pre všetky subjekty **rovnaké podmienky** podľa § 24 ods. 4 a 7 zákona č. 333/2004 Z. z.

Pokiaľ kandidujúce subjekty prejavia záujem o vysielací čas vyhradený vysielateľmi s licenciou na vysielanie politickej reklamy a tento by presahoval spolu 10 hodín, sú vysielatelia s licenciou povinní rozdeliť vyhradený čas na vysielanie politickej reklamy medzi jednotlivé kandidujúce subjekty pomerne, podľa uplatnených požiadaviek, pričom 30 minútový zákonný limit musí ostať zachovaný.

Vysielateľ s licenciou zároveň môže v období vysielania politickej reklamy pred voľbami do NR SR vysielateľ okrem relácií podľa odseku 10 **diskusné relácie so zástupcami kandidujúcich politických strán** alebo koalícií **len v prípade, ak ich zaradenie do programovej štruktúry na toto obdobie schválila Rada.**

* * *

Podľa ust. § 24 ods. 4 zákona č. 333/2004 Z. z. vyššie špecifikované časy podľa § 24 ods. 1 až 3 zákona č. 333/2004 Z. z. **rozdedia vysielatelia rovnomerne** medzi kandidujúce politické strany alebo koalície tak, **aby určením času vysielania nebola žiadna politická strana alebo koalícia znevýhodnená.**

Vo vzťahu k ostatným ustanoveniam uvedeného zákona upravujúcim vysielanie politickej reklamy je možné vyvodiť, že na základe § 24 ods. 4 zákona č. 333/2004 Z. z. je vysielateľ povinný pri pridelovaní času na vysielanie politickej reklamy **zachovať rovnaký prístup ku všetkým kandidujúcim subjektom, ktoré si uplatnili nárok na vyhradenie času na politickú reklamu**, nielen čo do rozsahu vyhradeného času, ktorý musí byť pomerný vo vzťahu k uplatneným nárokom a maximálnemu povolenému času politickej reklamy, ale aj čo do času, kedy bude politická reklama odvysielaná.

Podľa ust. § 24 ods. 6 zákona č. 333/2004 Z. z. **spory** týkajúce sa rovnosti rozdelenia a určenia času na vysielanie politickej reklamy alebo na účasť v diskusných reláciách rieši **Ústredná volebná komisia**. Jej rozhodnutie v tejto veci je **záväzná**.

Kampaň v. Reklama

Podľa ust. § 24 ods. 9 zákona č. 333/2004 Z. z. je zakázané vysielat' politickú reklamu v čase, ktorý je v rozhlasovom a televíznom vysielaní vyhradený na reklamu. Na čas poskytnutý vo vysielaní politickej reklame sa **nevzťahujú** obmedzenia časového rozsahu vysielanej reklamy podľa § 36 ods. 1 až 3 a § 37 zákona č. 308/2000 Z. z..

Diskusné relácie

Zákon o voľbách zaviedol osobitný pojem - diskusné relácie. Uvedený zákon tento pojem nedefinuje, len upravuje postup pri vysielaní diskusných relácií, a to zvlášť pre Rozhlas a televíziu Slovenska, vysielateľa na základe zákona na jednej strane a vysielateľov s licenciou na strane druhej.

Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona **je povinný vyhradiť presne desať hodín** pre vysielanie diskusných relácií.

Vysielateľ na základe licencie **môže** diskusné relácie zaradiť do programovej štruktúry v období od 21 dní pred dňom konania volieb až do dňa konania volieb vrátane, pričom zaradenie týchto relácií do programovej štruktúry schvaľuje Rada pre vysielanie a retransmisiu. Vysielateľ s licenciou je v tom prípade **povinný predložiť Rade najneskôr 30 dní pred začiatkom vysielania projekt relácie**, ktorý musí okrem iného obsahovať aj spôsob takého výberu účastníkov diskusií, aby nebola žiadna politická strana alebo koalícia znevýhodnená. Zaradenie takejto relácie sa **nepovažuje** za zmenu programovej služby.

Pre diskusné relácie nie sú upravené osobitné pravidlá pre reguláciu vysielaného obsahu. Keďže však s veľkou pravdepodobnosťou pôjde o politicko-publicistické programy, bude potrebné dbať na dodržiavanie § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., tzn. zabezpečiť objektivitu a nestrannosť týchto programov, pričom názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

* * *

Podľa ust. § 24 ods. 10 zákona č. 333/2004 Z.z. sa za politickú reklamu **nepovažuje** vysielanie spravodajských a publicistických relácií, ak sa realizujú spôsobom a za okolností ako v čase mimo obdobia podľa odseku 8 a sú v súlade s programovou službou¹.

¹ Na tomto mieste zákon č. 333/2004 Z. z. odkazuje na dnes už neplatné a neúčinné ustanovenie § 3 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z., cit: „*Programová služba je zámerné časové usporiadanie programov a iných zložiek tejto služby, ktoré vytvárajú uzatvorený celok poskytovaný vysielateľom verejnosti.*“ Programová služba je v súčasnosti definovaná v ust. **§ 3 ods. 1 zákona č. 220/2007 Z. z.** o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní) v znení neskorších predpisov, cit: „*Programová služba je služba primárne hospodárskej povahy, ktorá je zámerným časovým usporiadaním programov a ďalších zložiek tejto*

V zmysle uvedeného sa na spravodajské a publicistické (teda aj politicko-publicistické programy) nevzťahujú žiadne obmedzenia v prípade, že sa realizujú rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako v čase mimo obdobia vysielania politickej reklamy pred voľbami do NR SR a sú v súlade s platnými programovými skladbami vysielania jednotlivých vysielateľov. Povinnosti vysielateľov podľa ust. § 16 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z. z. tým nie sú dotknuté.

Vysielanie iných relácií s výnimkou spravodajských a publicistických relácií podľa § 24 ods. 2, 5 a 10 zákona č. 333/2004 Z. z. (t.j. spravodajských, publicistických a politicko-publicistických programov, ktoré sú realizované rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako v čase mimo obdobia vysielania politickej reklamy pred voľbami do NR SR a diskusných relácií podľa § 24 ods. 2 a 5 zákona č. 333/2004 Z. z.), **ktoré by mohli ovplyvniť** hlasovanie voličov v prospech alebo v neprospech kandidujúcej politickej strany alebo koalície, je v čase určenom na vysielanie politickej reklamy podľa § 24 ods. 8 zákona č. 333/2004 Z. z., **zakázané**.

Uvedený zákaz sa bude vzťahovať na všetky iné relácie, v ktorých **existuje možnosť**, že by akýmkoľvek spôsobom mohli ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech alebo v neprospech kandidujúcej politickej strany alebo koalície.

Porušenie pravidiel o vysielaní politickej reklamy podľa zákona č. 333/2004 Z. z. sa postihuje podľa príslušných ustanovení zákona č. 308/2000 Z. z.

Na záver je potrebné zdôrazniť, že aj počas obdobia vysielania politickej reklamy pred voľbami do NR SR je potrebné zo strany vysielateľov dbať na plnenie všetkých povinností vyplývajúcich zo zákona č. 308/2000 Z. z..

Prof. Miloš Mistrík
predseda
Rady pre vysielanie a retransmisiu